

Kaatuneitten muistopäivänä, Viitasaarella helluntaina 19.5.2013

Marjaana Kotilainen, Viitasaaren ev.lut. seurakunnan kirkkoneuvoston vpj.

Hyvä sankarihaudoille sepeleenlaskuun kokoontunut seurakunta.

Kaatuneitten muistopäivänä liitymme siihen perinteeseen, jolla kunnioitamme kaikissa Suomen aluetta koskettaneissa sodissa ja rauhanturvaamistehtävissä kaatuneiden muistoa.

Kaatuneiden joukko ei ole pieni – Kaatuneiden tietokannasta löytyvät tiedot yli 95 000 suomalaisesta. Vainajia on siis suunnilleen nykyisen Kuopion asukasluvun verran.

Aluksi muistaminen kohdistui toki pienempään, mutta sitäkin herkemmin mielessä olevaan vainajien joukkoon. Muistopäiväperinteen aloittanut puolustusvoimien tuolloinen ylipäällikkö, sotamarsalkka Mannerheim määräsi päiväkäskyssään talvisodan jälkeen keväällä 1940 toukokuun kolmatta sunnuntaita vietettävän

"nyt päättyneessä sodassa kaatuneiden sankarivainajien sekä myös kaikkien murros kautena vuonna 1918 molemmin puolin vakaumuksensa puolesta henkensä uhranneitten yhteisenä uskonnollisena muistopäivänä".

Tällä Mannerheim pyrki korostamaan kansallista yhtenäisyyttä. Aluksi päivää kutsuttiinkin yksimielisyyden ja sankarivainajien muistopäiväksi.

Vainajia, sekä heidän antamaansa uhria muistamme toki heidän itsensä takia. Jokaisella elämällä on loukkaamaton arvonsa. Ainutkertaista elämää ei voi korvata toisella. Kukaan ei voi sanoa toiselle: en tarvitse sinua.

Näin ollen kenenkään uhria ei voida asettaa toista arvokkaammaksi tai vähäpätöisemmäksi. Ihminen, kuoltuaankin, on niin arvokas, että häntä ei jätetä lojumaan minne tahansa, vaan vaivaakin nähden hänen tomumajansa saatetaan haudan lepoon sinne, missä koti on.

Muistamme vainajiamme myös itsemme tähden: kansana, sukuina ja yhteisöinä tarvitsemme muistutusta vapaan, itsenäisen isänmaamme arvosta.

Joukossamme on yhä heitä, joilla on omakohtaisia kokemuksia sodasta. Noista ajoista ei sittenkään ole niin kovin kauaa – eikä kauaa ole siitä, kun vielä heitä joiden ruumiit olivat jääneet rajan taa, tuotiin kotimaan multiin. Näin myös tänään siunataan useita sankarivainajia eri puolilla maatamme kotimaan multiin.

Kun kaatuneitten muistopäivää kansallisella tasolla ensimmäistä kertaa vietettiin, oltiin Lappeenrannassa. Tuolloin, 19.5.1940, järjestetyissä sankarihautajaisissa siunattiin 487 vainajaa. Saattoväkeä oli kymmenisen tuhatta.

Samalla paikalla ja samalla asialla oltiin, kun talvisodan päättymisestä oli kulunut 70 vuotta. Jälleen pidettiin, rauhan aikana, vuonna 2010 juhlalliset sankarihautajaiset Lappeenrannassa. 40 talvi- ja jatkosodissa menehtynyttä sankarivainajaa pääsi kotimaan multiin. Tilaisuudessa oli kyse Venäjän

alueella suoritetuissa kenttäetsinnöissä löydettyjen suomalaisten sotilaiden siunauksesta. Kaikki toiset olivat tunnistamattomia, paitsi yksi.

Tuossa tilaisuudessa Mikkelin piispa Seppo Häkkinen saarnasi. Piispa puhui uskosta Jumalaan: ”Kansamme ei olisi selvinnyt sotavuosista ilman uskoa Jumalaan. Erityisesti sitä tarvittiin silloin, kun rintamalta tuli viesti läheisen ihmisen, puolison, isän tai pojan kuolemasta.

Kaatuneen vainajan kohdalla sota oli jo ohi. Mutta sotalesken ja -orvon elämässä sodan seuraukset ovat vaikuttaneet vuosikymmenien ajan. Kaatuneitten omaiset ovat kantaneet menetyksen taakkaa läpi elämän. Kymmenentuhannet sankarihaudat eri puolella maatamme ovat siitä näkyvänä merkinä.

Jokaisen vanhemman suomalaisen mielenpohjalla on muisto sodan aikaisesta ja sen jälkeisestä ahdistuksesta, epätietoisuudesta ja pelosta. Usko oli noissa tilanteissa koetteella. Suurimpien menetysten ja ahdistusten keskellä se saattoi sortuakin. Mutta silloinkin puolustaja, Pyhä Henki, auttoi ja kantoi, vaikkei itse jaksanut. Päivä kerrallaan selvittiin eteenpäin, aina tähän päivään saakka.”

Mainitsemani kaatuneiden tietokanta antaa ymmärtää, että yhteensä 381 viitasaarelaista ei elävänä palannut rakkaidensa luo sotiemme jälkeen. Meidän joukossamme on heidän sukuaan. Elämä jatkuu.

Myös Puolustajan työ jatkuu. Vaikka taistelumme ovat tänään toiset, toivon, ja uskon, että ihmisarvomme on sama, yhtä loukkaamaton ja ainutkertainen, riippumatta siitä, kuinka suuren panoksen tai uhrin yhteiskunta tänään meiltä saa.

Puolustaja, Pyhä Henki, tekee työnsä uskollisena lähettäjälleen. Kristus itse sanoo Puolustajasta, että hän palauttaa mieleemme kaiken, mitä Jeesus on puhunut.

Hän sanoo: ”Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, en sellaista, jonka maailma antaa. Olkaa rohkeat, älkää vaipuko epätoivoon.” (Joh.14:27)

Rukouksemme olkoon virren 577 alun mukaan: ”Sun kätes, Herra, voimakkaan suo olla turva Suomen maan niin sodassa kuin rauhassa ja murheen, onnen aikana.”

(kotilainen.marjaana@gmail.com)